

Токмань Ганна Леонідівна

професорка кафедри української і зарубіжної літератури та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі, докторка педагогічних наук, кандидатка філологічних наук, професорка, учителька-методистка

Ганна Леонідівна Токмань закінчила з відзнакою Запорізький державний педагогічний інститут (1975), пройшла аспірантуру і докторантуру в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України.

Життєве кредо пані Ганни: «Україна понад усе». У гострі, порогові моменти національної історії бере активну участь у політичних подіях. У кінці 1980-х років активно долучилася до створення і діяльності Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка і Народного руху України. Взяла участь у Помаранчевій революції і Революції гідності. Спогади про історичні події виповіла в книзі «Майдан: сторінка живої історії».

Професорка Ганна Токмань працює в літературознавстві і педагогіці, послідовно інтегруючи українську науку в європейський інтелектуальний простір. У теорії літератури бере участь у створенні екзистенціальної парадигми. Узагальнила і застосувала у власних дослідженнях аналітичну літературознавчу думку філософів-екзистенціалістів (М. Гайдеггер, Г. Марсель, А. Камю, П. Тілліх та інші). У царині історії української літератури на екзистенціально-діалогічних засадах провела дослідження творчості Г. Сковороди, М. Максимовича, Є. Плужника, Б.-І. Антонича, Т. Осьмачки, І. Світличного. Вивчає діалог українських поетів ХХ ст. з Т. Шевченком. Також проаналізувала окремі мотиви у творах І. Котляревського, І. Нечуя-Левицького, І. Франка, Л. Українки, С. Гординського, Г. Гордасевич, Ю. Бондаренка. У спеціальних або компаративних студіях дослідила твори зарубіжних письменників, зокрема О. де Бальзака, Шолом-Алейхема, А. Мердок, Р.-М. Рільке, А. Камю, Г. Мюллер, М.-В. Льюїси.

У педагогіці Токмань Г. Л. здійснює філософізацію предметної дидактики. Наблизила методику викладання української літератури до сучасних надбань у галузях літературознавства, філософії, психології, політології та інших. Вона уперше напрацювала екзистенціально-діалогічну концепцію викладання української літератури в старшій школі. Грунтуючись на досвіді майже двадцятирічного вчителювання, запропонувала нові парадигму, технології і моделі викладання української літератури. Зокрема, розробила принципи проблемності, діалогізму, екзистенційного розвитку особистості юного читача.

Авторка біля 270 наукових і навчальних публікацій, серед яких: одноосібні монографії «Методика викладання української літератури в старшій школі на екзистенціально-діалогічних засадах», «Жар думок: Лірика Євгена Плужника

як художньо-філософський феномен», «Українська версія художнього екзистенціалізму: Б.-І. Антонич, В. Свідзінський, Т. Осьмачка в європейському контексті»; збірники вибраних праць «Екзистенціально-діалогічне прочитання художнього тексту», «Уявні діалоги: Слово про науковців»; підручник «Методика навчання української літератури в середній школі». Пані Ганна керує науковою школою «Екзистенціально-діалогічне прочитання художнього тексту».

Ганна Леонідівна має низку нагород і відзнак, зокрема нагрудні знаки Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти» та «За наукові та освітні досягнення».